

Landskap: Småland. Upptecknat av: J. W. Nilsson.
 Härad: Smålands. Adress: Tolaga, Ragan
 Socken: Berga. Berättat av:
 Uppteckningsår: 1942 Född år i

Östra Bonnadalen 1-4.

V. U. F. 44.

Kälsobrunn i S. a Kjunga. 4-7
Andra folkfester. 7-13.
Hygglig tradition 13-16.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 8666:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Össta Bonmadden.

Det var under höj-
somnaren, medan vatsåsmelen
var på sin höjdpunkt, som
"Össta Bonmadden" anordnades vid
Ronneby bunn. Till detta evene
manus eller folkfest drog folk
i stor omfattning från den be-
kända landsbyggen och angrän-
sande trakter och från stäm-
men även från gränsbyggena här i
Sjunde län, främst från Skon-
ga, Minnevals och Södra delen
av Skoo härad samt från söd-
ra delen av Kalma län. Före
jämningarna tillkomst och

ACC. N.R. M. 8666:2.

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

innan ännu cyklar och anställda
den kommit: bruk Frostade äro
som de finna anständer och
dron istad på mer eller mindre
dåliga vägar och till ~~anständ~~
den besökte badorten vid Anst
av Blekinge. För det var lyckligt
mycket till att komma an
vänder sig av hästsjukt för för
des, med de fästa finga och till
jätt den lända värdshuset såväl
fast som hem den den företa
somnaden blev till flera dagar i
gäld.

Josahan till mannen för
de vara den, att det var lands.
byggsor, som den söndagen var de
dominerande bland jättpubliken.

ACC. N.R. M. 8666:3.

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Desse festade om vi pass grund-
ligt, att det både sköttes och
höres. Borden, urkänneligen de
unge i ledet, blev uppmunda
och toga i sitt sätt att upp-
träda för allmänhet. Det
varstod breda och vilkavalla med
slagsmål och bråk. Icke under
ligt därför att dagen fick hela
"Tasja kommandan" i sin följ.

Glad i från denna Fraktion
har jag inte hört att några
men skulle jag på långt bort
för jättestel som ändå mer till
Ronneby. Det är heller inte be-
kant att det var några härför
som besökte brunnbalkerna vid den
na näsöbunn. Brunnsgästes

ACC. N.R. M. 8666:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

resten därefter intä på sällan
härifrån och till Ronneby. Men
de lyckades sig det vilken
ja hvo och de övriga hälsa
och hälsa och deltog där i
de flesta fallen intä på Ronneby.
Lessa. Öfriga härifrån hade en
del bland skogsarbetarna utgå.
Lessa deltog utgå stället i dessa
baler som i de andra försöksena,
vilka under påståendet av andra
des distrikt.

Här i Ronneby härad
hade vi på 1800-talet en hälsobrunn
i Lilla Gunga. Denna brunn
anlades av doktor David Julius Bil-
lengren, som var provinsialläkare
i Ronneby härad 1833-63. Det

Ljunga

ACC. N.R. M. 8666:5.

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Troliga är att denna källa varit
använd för hälsobruk länge in-
nan den tiden, men Billengren
var i varje fall den som förordade
med att hafva uppförda en bunn
och badinrättning. Sunda till från
näst slutet av 1800-talet bedrogs
denne badanställe här och det
var många gäster, som här sökte
återvinna sin hälsa under den tid
badsstugan varade. Bunnens sist-
tycke var tillhör J. Billengren i Falun,
en som till ovan nämnde d. r. Billen-
gren.

Ljunga hälsobrunn hade
sin glansperiod i mitten av 1800-
tallet, men för 1880-talet började bad-
gästväsendet att avtaga här, badlivet

ACC. N.R. M. 8666:6.

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i Gunga var giväl som på man-
ga andra ställen dels bestående
av friska personer som här värdade
om sin hälsa och dels av sjuka
personer, vilka sökte återvinna sin
förlorade hälsa. Det berättas att
många av ständfamilierna på
Svängårdarna såväl i den kungliga
egande mejden som från olika
krokar inom Gungabodens Fimmveden
besökte dessa olika stängjäsar
vid Gunga hälsoborn.

Gungaboden anordnades varje
år vid Gunga hälsoborn 7. M.
sällskapsmiddag anordnades också
här och det berättas även att det
var amatören från Gungaby, som
då uppträdde. Dessutom föreställningar

ACC. N:R. M. 8666:7.

Voro ja sin tid mycket uttalade,
men är det en ganska lång
tid de upphörde och de ~~stod~~
~~stod~~ flesta, ~~helt~~ ja mest sagt
alla källorna ha gått all värl.
den väg.

Örlogiga söndar (fålia söndar).

Stora Låda Gjunga Hälsohem
bestod sig med en "Toska Comma-
da", som kallades "fålia söndar".

Var det alltså på lång väg för mig
kommer att värfjan beger sig, det
till Pommeby och dit fira "Toska
Commadan", vi hade kvar i st.
Det är en egen sön Jaktlag ja
nämligen håll och denna nöjeslag
anordnades vanligen en söndag under

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. M. 8666:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

julitid minnades. Det var på den
tiden inte så många fester och
nöjesställningar. Det var på
Lundsbygdens som var rummet
åt julen. På grund härav drog
folk istad i sina städer även
länga vägar ifrån till den jaci-
liga söndagen vid Gunga Brun.
Man talade här om långt i förväg
och de många övertade med var-
andra och sällsop dit. Gjorde
julestake och på många fall
företänksambiten som redan vid
statens uppståndande undantaga
sig raten till julen på den jaci-
liga söndagen för betid vid Gung-
ga brun, andra utlöds sig denna
formän av sitt lundsbygdfolk

Ljunga

ACC. N.R. M. 8666:9.

Länge i förväg inman Jesta skulle
gå av förtärlin. Det samfundes
mångas folk vid Gunga brunn
på denna julkvällen. Komliga
kommo dit i ärende och bestäm-
mande, vilka där sökte häl-
sa eller rekreation, men de flesta
kommo i ärende och förhålla sig
ordentligt. I Gunga försig man
sig med sportspel i all för-
stär utövning. Brännvinet va-
rade billigt och lättgängligt
på den tiden och var skulle man
Jesta om ordentligt på det var
julkvällen i Gunga. Men det
bröjde inte länge fram på dagen
föran att spittens verksamhet börja-
de att visa sig bland de unga

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

männen. Det blev kavel, bisk
och slagsmål, varav många ju
som många obekämpade byråer.
efteråt. På grund härav gick den
nya julkalendern ut som i gamla
mån. Utom var det för ut-
gångsmåttet den dagen. När
gick de engagerade och särskilt
julkalendern för att upprättas
ordningen och det hjälpa ändå
inte. En julkalendern för
jävling av de västra bråkarna
och det var inte för som de fingo
som var mer eller mindre
uppbyggda till.

I jämförelse med andra
samtal var det ganska enkla
men man bestod de unga.

ACC. N:R. M. 8666: //.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men det var i alla fall här och
pölsa eller mus och äro äro det
hela.

Det är en ganska länge
sedan dessa folkliga vid Gunga
bunn upptäckte och de som
änna minnas de sista av dem
är gamla jösser. Men som
och det i huvudsak som sista
är till denna folkliga vid
Gunga bunn. Det är dock insla-
ket som jämföras till.

Bäsörday.

I slutet på 1800-talet arve-
de den Tofvåkers Jiderbomss-
egendom i Lörågs parken av ja-
kon J. Mellqvist. Det var då det

att använda en stens folkfest
på gården under senhösten,
sedan båda blivit mogna. Mot en
avgift av en Toloskilling per per-
son tillmades tillträde till gård-
gården och där fick sedan va-
rsk en äta på frimorgon bär han
eller hon ville. Detta gick bra
till en början av dagen, men ef-
ter påsktiden på båda håll
varan på idén att låta det var
mycket bra på båda håll för sär-
skild kambrana vid den tiden
och det följande ungdomen sig
mer lifsom vid den följande
söndagen: Gunga medfide man
även hit och på frimorgon bärna
om och andra frimorgonerna. Dessa

Konferensväder 3 alls för stor
mygghet, så att fjärran in-
te förmådde att hålla sig i
stol. Det blev bråk och klaga-
rial, och F. o. m. Amiralshäring,
vilket hade till följel att gäckiga
männor gick fulla utöfna straff
om sig bort.

Såsom dessa folk hade sina
1800-tals till och från tror inte att
det skulle någon sådan fest på
Fogelström sedan sekelskiftet.

Det var en given sak att
man skulle gå i kyrkan på 8:de
söndagen i oktober med kyrk-
vägskäts jäv. Denna söndag
inföll ju ju som nu i juli

ACC. N.R. M. 8666:14.

vänskap och då var det ju
vackert och vackert att veta att
Pär alla håll inom församlin-
gen var det skapar för kyrkan
ju var mot Tempet. Missions-
dagen hade väl inte samma be-
tydelse som tiden i äldre tid in-
nan kyrkans missionsarbete var
bland heta kristna folk hade up-
trätt. På bänkarna skulle man
vara klädd i svart. Detta gäll-
de såväl männen som kvin-
norna. Där i Bergs församling
gjör en del åtgärder. Ju. K. gamm-
smällare, och dessa är väl inte
alldeles utöfna ännu. På vandrings-
sön- och s. k. lördagsdagar äro de
vandrings bländig kläd ju användt

18
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N.R. M. 8666:15.

15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Samt bländigt jöklade till mig
måga gånger all, men när det
var bördaga, var de alltid svart
klädda och bus ofransad och
svart stekta på huvudet samt
samt svart massejocklade. Den
en högtidsdräkt var även på lördag
fredag och de övriga av lördag
samt högtidsdräkt. Vilken av
de övriga bördagarna som var
den största enligt folkuppfattning.
Många ha jag varit till och varit
alla juva de lördag bördaga. In-
rätt hvar på samma sätt.
På många av familjens med-
lemmar som det kunde be-
gäva sig till kyrkan för att
övervara högmässan. På aftonen

efter hemkomsten från Mythen
och sedan middagens ända,
håll man sig i stillhet. Man
avstodade inte några kalas el-
ker bjudningar på en bindning
af Meller. Går man då bort.

Det nästom har sagts gån-
des också 1800. Takt. Folk och
på den tiden stå flitighe i
Mythen på tider är vad senare
harit. Jallet. Mythen är det tra-
ditionella även ifråga om Mythen-
derna och bindningarna samt de
övriga mytiska på tidsdagarna
och sedan senare i avsevärd
grad förändrats. Det har blivit
nya tider och nya seder.